

ki deli mesto skoro v dve ednaki polovini, povprašam naravnost gospoda, ki mi je nasproti prišel, kako bi bilo moči, videti vse znamenitosti toli slovečega grada. Brez obotavljanja se mi prikljudni gospod sam ponudi za tolmača in razkazovalca ter me z mestom tako natančno seznani, da si niti bolje ne želim. Vrli gospod je bil magistratni svetovalec, in zato mi je vtegnil marsikaj pokazati, česar bi drugače tujec težko ali pa nikakor ne videl. Kadar me vsled poslov osobno ni mogel spremljati, oskrbel mi je družega moža, ki mi je to pokazal in ono raztolmačil. S cerkvenimi lepotijami in zakladi soznal me je tudi po njegovem posredovanji „gospod“ Don Nikolaj Givanovič, misijonar apostolski, nekdanj profesor na ondanjšnji gimnaziji, sedaj bivajoč v zavodu frančiškanskem. Napisati hočem torej kratko, kar sem videl, slišal in čital o čestitem Dubrovniku.

Dubrovnik zove se tudi Ragusa, Racusa. Oboje imeni ste, pravijo, slovanski. Prve hiše so bile pozidane v znožji gore Brgatske v lepem gaju — v Dubravi: odtod ime Dubrovnik. Temu prvemu selu nasproti v morji, odločen od kopnega, je stal hrib, imenovan zaradi množine rakov — Rakuša. Prostor od kopnega do hriba se je sčasoma s kamnjem zasul, da so jeli tudi na Rakuši hiše staviti; in tako je dobilo to mestice ime Rakuša, kar pa inostranci popačili v Ragusa — Racusa. Tako uči g. M. J. Granič l. 1879. v podlistku „Narodnega lista“. Kaj več ziniti o teh imenih, bilo bi nov vozal privezavati k zamotani štrni. Razun široke ulice „Corso“ ima mesto večidel ozke, kotnate sicer pa čedne in snažne ulice. Do nekaterih v višji strani mesta tik gore „Sergio“ mora se celo po stopnicah iti. Dubrovnik je bil že l. 870 z obzidjem opasan, in v teku časa so mu prizidali še trdnjave, kastele ali fortezze sv. Lovrenca, Minčeto, Ravelino, Forte molo in Forte s. Margherita. Človek zamore okolo celega mesta iti po širokem zidu, raz kterega je krasen pogled na vse strani: na mesto, na morje, na bližnje goré. Vojak kanonir, rodem Čeh, odpre močne železne vrata ter me spremlja na visoko zidovje, ki je gladko tlakano in ima zlebe, da odhaja voda, in luknje za topove in pote in hišice za stražnike. Vse je še tako lepo ohranjeno in močno, kakor bi bilo včeraj sezidano. To ogromno, četirivogelnato kamenje glasno priča o slavi, mogočnosti in imenitnosti teh dalmatinskih Benetek, te ilirske Genove.

V mestnem muzeji najdeš vsake vrste živali, ki živé v vodi, na suhem ali v zraku; cvetlice, bisere, minorajje. Najbolj pa zanima tujca omara, v katerej je shranjena obleka, ki jo je nosil knez republike: sukna, plajšč, kolar, sandali in nogovire; vse od čiste rdeče svile, zlatom obrobijene, gumbé ali knofi suhega zlata. Priložen napis pove gledalcu, čegava je bila ta prefina oprava: „Vestito e manto del rettore della repubblica di Ragusa.“

Zraven je razvešena oprava svetnikov re-

publike: „uniforma consolare della repubblica di Ragusa.“ Vrh tega vidiš tukaj sigile, pečate, denarje in modele za denar kovati; dragocene, starinske reči, ktere so Dubrovniški trgovci prinašali iz Afrike, Kine, Japana, Mehike, Brazilije; ali pa so jih tuji oblastniki pošiljali mogočni republiki v znamenje spoštovanja in prijateljstva. Kdor želi znati, kaj je bil Dubrovnik nekdanj, mora ta muzej ogledati.

Človeku se pri srci milo stori, ko zapuša te sobane, prenapoljene s tolikimi znamenitimi in dragocenimi zakladi; potem pa zunaj vidi, kako vse drugače od nekdanj je mesto sedaj. Dubrovniku velja pesem: Vse mine. Kje so moje rožice! — Od mestnih poslopij omenjam palačo Dubrovniškega kneza (palazzo rettorale), zidano v italijanskem slogu med l. 1412—1429. Po hudem potresu l. 1667 dobila je sedanjo podobo. Zunaj pri vstopu na hodniku uči latinski napis na marmornati plošči, da je bil oče zdravilstva Eskulap, rojen Dubrovčan — zakaj pa ne?

Drug spomenik pa povdarja, da so mestni očetje izročili Dubrovnik svetemu Blažu ali sv. Vlahu v varstvo in pokroviteljstvo, in je mesto pod njegovo obrambo na daleč in široko slulo — srečni časi!

Na dvorišči stoji kip Mihaela Prazatta (bene-meritto civi), ki je bil poseben dobrotnik mesta in ubozih; kterega je čistal cesar Karol V., ker je Špancem za časa silne lakote žito pošiljal.

(Dalje prih.)

Smešnica 37. Nek gizdalin pride k krojaču, ter reče: „Prosim, da mi suknjo naredite po naj-novejši „modi“, kakoršne še nobeden nima.“ „Bom že“ odvrne krojač, smeja se, „čez osem dni pridite.“ Čez osem dni pride, in suknja bila je gotova. Ko jo nekaj pregleduje, zapazi, da ima suknja štiri rokave. „Da bi Vas ta in uni“, se razsrdi gizdalin, „čemu ima suknja štiri rokave?“ „No prosim gospod, to je najnovjša „moda“, tako še nobeden nima.“ Ivan Duh.

Razne stvari.

(Somboteljski škof) bode dr. Steiner, c. kr. dvorni kaplan in kanonik Velikovaradinski.

(Prestavljen) je ptujski profesor Cafasso v Leoben.

(Na Vrbi na Koroškem) je nemčur upijal: „Es soll sich Niemand unterstehen „živio“ zu schreiben“, t. j. Slovenci morate molčati ali „hoch“ kričati, kečar se cesar po železnici mimo peljajo. To je Slovence tam še bolj spodbudilo, ter so tako silno upijali, da svitli cesar ni mogel čuti, nego sam: „Živio!“ Tako je prav. Slovenec se naj zglaši na slovenskej zemlji.

(Kres) ima v svojem 9. snopiči sledeče: Pesen zmagonosne ljubezni, Prošnje, Labud, Rokovnjaška ljubica, Pod lipo, Spomladni počitek, Rudokopa, Bosenske zagonetke, Obraz Rožans-

kega razrečja na Koroškem, O imenitnejših električnih iznajdbah, Zgodovinske črtice (Windischgraz), Geometrija, Drobnosti.

(Domoljubi) Ljutomerski, ormoški in haloški so sklenoli bodoče leto 70letnico učenjaka Miklošiča v Ljutomeru velikansko proslaviti. Na čelu dotičnemu odboru je vsenčiliščni profesor dr. Krek; vabljeni bodo vsi Miklošičevi učenci, kar jih je kedaj imel.

(Slovencev branijo) se Nemci v Tagespošti. Pravijo uže 13 Slovanov imamo na srednjej šoli v Leobnu, sedaj pa še nam profesorja Žitka iz Ptuj semkaj tiščijo. Kako bodo slovenski profesorji vzgajali nemško dečo v nemškem, narodnem duhu? Čujte, čujte, v deželni odboru štajerskem! ter vslišite vsaj Nemce svoje, vzemite od nas jihove Nemce, a dajte nam naše Slovence domov!

(Najhujši rogovilež nemški) v Mariboru je profesor Nagele, rododunajčan. Imamo pismo v rokah, s katerim je pridnega Slovence lovil za nemčevalnico v Sevnici pa je brcu dobil. Slava značajnemu učitelju, sramota takšnim lagodnim Nemcem, ki pri nas na slovenskih tleh kruha služijo, a slovenske učitelje v narodno judeštvo zapeljujejo. Bog me, ako tukajšnje nemštvo uže takšnih umazanih sredstev potrebuje, potem ni vredno, da se obrani pa tudi takšni ljudje, kakor je g. Nagele, ga ne rešijo.

(Politično društvo v Slov. Gradci) obhaja v nedeljo 17. septembra t. l. v g. Güntherjeve dvorani ob treh popoldne občni zbor. Dnevni red: 1. nagovor predsednikov, 2. volitev novega odbora, 3. poročilo g. barona Gödelna o svojem delovanju v državnem zboru, 4. Govor o političnem položaju v Avstriji sploh in Slovencev posebej. Zeleti je, da se udeležijo vsi društveniki in volilci ovega okraja!

(Nova knjiga) je „Fizika za nižje gimnazije, realke in učiteljske“. Spisal in založil Jakob Čebular, c. kr. višje realke profesor v Gorici. Drugi del izide še v teku bližnjega semestra. Knjiga je izvrstna in jo naj starejši Slovenci tudi čitajo, da poizvedo za lepe izraze, katerih imamo za znanstveno prirodoslovje.

(Urednik lista „Landbote“) prosi, naj se mu poroča, kakšno ceno ima v vsakem kraju sad, tolkla, pozneje mošt in vino. Iz „Landbote“ zajemlja tudi „Slov. Gosp.“ za „Gospodarstveno prilogo“.

(Znani Hammer - Amboss) je v mariborski kasini pri banketu po razkritji cesar Jožefovega spomenika napil spodnje-štajerskim mestom, ter jim čestital, da stojijo „auf urdeutscher Erde“. Videti je, da je dr. Schmiderer moral biti slab dijak, ali je pa zelo pozabljen človek. Mestna tla spodnještajerska so le toliko „urdeutsch“, kolikor so nemške zemlje predniki sedanjih Schmidererjev, Tappeinerjev, Gasteigerjev itd. na svojih črevljiv seboj prinesli, drugo je bilo in je še — slovensko. Poslužimo z dokazi, ako hočejo.

(Vpisovanje.) Na štajerskem deželni spodnjem gimnaziju v Ptuj bodo se vpisovali učenci 14. in 15. t. m., od 8.—12. ure zjutraj.

(Vitez plem. Waser) slavni kandidat za „Frankfurt“ l. 1848 šel je po naznanilu židovsko-nemške „Tagespošte“ v Celovec, da tamošnje deželne sodnike predstavi cesarju. Ni dobil te časti, marveč g. plem. Vest je dobil povelje, da završi predstavljenje.

(Mati „Celjanka“) je grdo opsovala jezuite, ki so hvale vredno obhajali sv. misijon pri sv. Vidu na Dravskem polju. Svojemu sinčku in lisjaku „Kmetskemu prijatelju“, pa je naročila, po trikrat reči: Bog pomagaj, kedar n. pr. Rakusch ali Glantschnigg, ali Cottel, ali jud Sonnenberg brene. Se vé, drugače bi pobožni kmetje prerano volka zaslutili pod debelo ovčjo kožo.

(Wildhausa naveličal) se je grozno učeni vitez Karneri, ki vselej solze toči, kedar zmisi, da mu je oča pozabil zapustiti nemško ime, kajti čuti vsebi le za nemštvo goreče srce. Želi zapustiti Wildhaus in nehvaležne Slovence, ki še niti za njegove jim darovane „Kmetske prijatelje“ ne marajo.

(Preč. gosp. Fr. Juvančič), kanonik in dekan pri Novicerkvi so 9. dan t. m. stopili v 81. leto svoje dobe. Iz tega vzroka so jim v predvečer farani priredili podoknico in ko so možnarji pokali, so po raznih gričih goreli kresi.

(V Muri utonil) je 12letni deček Feliks Murko iz Maute.

(Srbski kralj Milan) mudi se v kopeli v Gleichenbergu.

(Slatinski ravnatelj) je od nemškega deželnega odbora imenovan ne morebiti kakov spreten Avstrijan in potreben lepe plače na leto 3090 fl., ampak pruski prišlec Geutebrück v Gradci. Pod njegovim vodstvom je velika cukrarna fabrika na nič prišla, a on je sedaj bogat mož.

(Spomenik cesarju Jožefu) razkrili so pretečeno nedeljo v Mariboru pa veliko žvekali o nemštvu in tako pokazali, da jim ni bilo toliko za cesarja mar, kakor za nemško-liberalno demonštracijo zoper sedanjo vlado, sv. Cerkev in Slovence.

(V pokoj stopi) učitelj g. Franc Golob.

(Nekatere pošte) n. pr. ona v Središči, delajo prejemnikom „Slov. Gospodarja“ neprilik. Dotični naročniki so prošeni pritožbo vpisati v pritožno knjigo (Beschwerdebuch), ki jo mora vsak poštar na zahtevanje predložiti, potem naj to naznanijo opravištvu, ki vloži potem tožbo pri poštnem višjem ravnateljstvu v Gradci.

(Častno srenjčanstvo) podelila je srenja sv. Barbarska v Haložah g. profesorju J. Žiteku v priznanje njegovega poštvovalnega domoljubja.

(Cerkveni glasbenik) objavlja v 9. številki: Palestrina, Sostava orgelj, Pesmaričica po številkah za nežno mladino, Dopisi, Razne reči, Oglasnik. Priloga ima: Credo od g. Foersterja.